

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 9

Fylke: Møre

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: Norddal

Emne: *Lauving*

Bygdelag: Valldal

Oppskr. av: *O. K. Dale*

Gard: Omnås

(adresse): *Skavru*G.nr. ? Br.nr. ?
Nuv.eier Olaf Johansen

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

Fra mit II-14 år - 1886-89 var jeg jetergut på gården, foruten å etterhånden å delta i alt gårdsarbeide og skulde begynne som "dreng" våren 89, da jeg 17. mai mistet venstre hånd ved vådeskudd og siden kom bort fra bygden for alltid. Det var fullstendig naturhusholdning, hvor al nutidens "luksus" som kaffe, te, sukker o.l. var helt ukjent. Men forøvrig et høiverdig kosthold på gårdsprod., som jeg idag må betegne som luksus. Jeg ser med venerasjon tilbake på denne tid.

Da jeg bygger helt på erindring, kan jeg bare gi en sammenhengende fremstilling etter hukommelsen.

"Lauving" foregik mellom "onnene" - vår og slått. Den foregik i slåttemark (utmark) og dels inmark på gamle trer-bjerk-kallt "nåver". Det blev brukt stiger, kvisten blev kappet med øks, som regel av menn. Det var en selvstendig "on", hvor menn, kvinner og mindreårige deltok i å binde kjerv, der vistnok blev tørket i "rauk", neppe hesjing. Innkjørt og lagret i løen. Foringen foregik i sau- og gjeitefjøs.

2 ~~Lau~~ *Lau* rasket " efter lauvfall om høsten.

Dette var også i slåttemark, fri for tenung. Det var vistnok vesentlig lauv av osp og alm, som blev raket sammen. Det blev brukt til "smalen" sammen med gres av "raskeslått" og det friske lauv. "Tøhøiet" fik kua.

II

Det blev om vinteren kjørt frem kvist av bjerk og osp, som lagt op utenfor løa, hvor vistnok bare gjeita beitet av kvisten og gnog barken av de grove stammer, der ble brugt som brensel.

Det blev vistnok også tatt " skav " av ospebark, men dette er noe uklart.

Redskaper

Bortsett fra, at jeg synes å erindre, at øksen var et slags unuversalredskap, kan jeg ikke huske andre typiske redskaper og deres mulige betegnelser. Men jeg synes å erindre, at det blev tatt " skav " med " båndkniv " av osp. Det var en kniv bruket til å kløive og glatte tønnebånd av hassel. En kniv med to håndtak ca. 30-40 cm. lang.

ooooooo - 0 - oooooo

Johan Omnås har jeg netop fått julebrev fra. Han fyller 90 i mars og er lite skrivefør.

Derimot kan jeg anbefale henvendelse til tidl. landbruks skjef Gerhard Myklebust, Valldal, Møre, opvokst på nabo-gården til Omnås Myklebust. Han er ant. nærmere 80 og således opvokset i naturalhusholdningens regi. Fra ham vil De sikkert få mere utførlige opplysninger, enn de, jeg her har kunnet gi.

Ærb.